

Durmuş Hocaoğlu

Tek Kutuplu Dünya'nın Sonu mu?

Yeniçağ, "Analiz" ., 29 Ağustos 2008, Cuma., s.06
"Analiz" Sıra No: 682; 2008-073; Ağustos-02

YENİÇAĞ

Kafkaslar'da önce soğuk olarak başlayan gerginliğin ânî bir tetikleme ile sıcak bir çatışmaya dönüşmesi ve akabinde büyük bir hızla meydana gelen gelişmeler, Tek Kutuplu Dünya'nın sonuna gelinmeye ve Arz'ın yeniden bir soğuk savaş dönemine girmeye başladığına dâir ürperti dolu yorumlara ve beklentilere sebebiyet vermiş bulunuyor. Hâdiseler beklenenden daha hızlı gelişti; ihtiyatlı konuşmayı elden bırakmayarak, Batılıların böyle bir gelişmeye hiç hazırlıklı olmadıklarının anlaşıldığını ve eğer bu tahmin doğru ise, Rusya'nın – en azından şu vaziyet îtibâriyle – inisiyatifi ele geçirmiş bulunduğunu söyleyebiliriz. Gerçekten de, gerek Amerika'nın ve Avrupa Birliği'nin hâdiselerin iptidâsında sergiledikleri acemice tavırlar ve gerekse de Batı basınında çıkan yazılar, bu fikri te'yid eder mâhiyette: Berlin Duvarı'nın yıkılmasının akabinde adetâ zincirleme bir reaksiyon şeklinde – Rusya'nın Balkanlar'dan, Doğru Avrupa'dan, Baltık'dan ve Kafkaslar'dan sür'atle çekilmesi, Bağımsız Devletler Topluluğu'nun kurulması gibi - söküneden gelişmeler, buna paralel olarak Rusya'da yaşanan ekonomik çöküş, Batı'da gereğinden büyük ümitlerin doğmasına ve bir rehâvet oluşmasına sebebiyet vermiş olmalı; **"bu iş tamam, artık Rusya bitti, dünya bize kaldı"**.

İşte, "Tek Kutuplu Dünya'nın mottosu bu idi.

Lâkin, sarhoş Yeltsin'den sonra, Putin'in iktidara gelir-gelmez demir yumruğunu hemen hissettirerek ipleri eline alması, Batı sermâyesini ve onların işbirlikçilerini kovması, oligarkları tasfiye etmesi, ülkenin petrol ve doğal gaz başta olmak üzere tabii zenginliklerini iyi değerlendirerek ekonomik bir rahatlama getirmesi, ve bu arada, Amerika'nın, II. Bush'un, sekiz yılı bitmeye yüztutmuş uzun başkanlık döneminde bütün gücüyle asılmasına mukabil hâlâ Ortadoğu'da vaadedilen başarıyı kazanamaması, Avrupa Birliği'nin ise aşırı genişlemenin getirdiği problemlerle başının iyiden iyiye derde girmesi, Rusya'nın önünde hâcet kapılarının açılmasına sebep teşkil etti.

*
**

Hâsılı kelâm; Rusya dirildiğini gösterdi – veya en azından şimdilik öyle görünüyor. Niçin mi? Şundan: Ot kök üstüne biter denmiştir ve Rusya'nın da kökü sağlam – her ne kadar çok problemlerle bir memleket ise de bizle mukayese edilmesi câiz olmayacak derecede sağlam - ve o da şundan ki, son üç asırdan beri Rusya hemen her sâhada bizden çok daha çaplı adam yetiştirdi; maalesef öyle. Bu süreç Deli (Büyük) Petro ile başladı ve devam ediyor.

Muhtasaran dile getirilecek olursa, açıkça kabûl etmek lâzım gelmektedir ki, Ruslar çağlarını bizden çok daha iyi kavramışlardır; bizler tâ Tanzîmat öncesinden beri ıslahat diye, reform diye, devrim diye hep ikinci üçüncü sınıf mes'elelerle, üst yapı kurumlarıyla uğraşıp avara kasnak gibi boşa çabalarken, bu mes'elelerle de uğraşmış olmalarına rağmen onlara kilitlenip kalmayan Ruslar, esas olarak bilime, teknolojiye, endüstrileşmeye yöneldiler ve çok mesâfeler aldılar.

Bu konuda sâdece dört basit misâl vereceğim: Birincisi, Petro ve O'nun Avrupa seyahati – bilenler bilmeyenlere mufassalan anlatsın ki biz de hep berâber kendimizden utanalım, belki faydası olur; aylar süren bu uzun seyâhatinde, gittiği her memleketin gücünün kaynağını araştıran, “bu memleketin en büyük âlimi kim” diye suâl eden, Hollanda'da gemi tezgâhlarında üç ay işçi gibi çalışan, İngiltere seyâhatinde, Newton ile görüşüp O'ndan *Principa*'nın Rusça'ya tercümesine izin vermesi için dil döken bir Petro çapında; modern müesseseleri te'sis eden, Diderot gibi filozoflarla mektuplaşan bir Büyük Katerina çapında bir devlet adamı bizde olmadı ve bugün de göremiyorum – siz görüyor musunuz? İkincisi, Rusların 1800-1860 arasında tercüme ve te'lif olmak üzere sırf iktisat alanında binlerce – hâfızam beni yanıltmıyorsa üçbin adet – kitap neşretmelerine mukabil aynı dönemde bizim oniki – veya o civarda - kitap neşretmemiz. Üçüncüsü, Lenin'in daha 1917'de **“ne bahasına olursa olsun mutlaka sınıâleşmeyi tamamlamalıyız”** düstûruna karşılık bizde böyle bir zihniyetin hâlâ bugün dahi bulunmayışı. Ve dördüncüsü: Rusların II. Cihan Harbi'nde onbinlerce – yine hâfızam beni yanıltmıyorsa 140.000 adet – tank îmal etmelerine (aynı dönemde Amerika da 180.000 adet savaş uçağı îmal etmiştir) mukabil bizim bugün bile bir adet dahi yapamayışımız ve yapmayı aklımıza bile getirmeyişimiz.

**

Ve bir soru: Siz hiç Rusların başkasından silah aldığını işittiniz mi?

**

Ama ben kime “lâf” anlatmaya çalışıyorum ki?

Biz böyle geldik ve böyle gidiyoruz, böyle de gideceğiz; gittiğimiz kadar.

